

1821

Θεόδωρος Βρυζάκης: *Η Ελλάς ευγνωμονούσα*

Ελληνική Επανάσταση του 1821

Από το 1838

η 25^η Μαρτίου,

καθιερώθηκε ως ημέρα εθνικής εορτής και αργίας.

.....

Η Ελληνική Επανάσταση είναι ένα σπουδαίο γεγονός, όχι μόνο με ελληνικούς αλλά και με ευρωπαϊκούς όρους. Είναι μία από τις τέσσερις μεγάλες επαναστάσεις σε όλο τον κόσμο, που εγκαινιάζουν την εποχή της νεωτερικότητας. Δημιούργησε το πρώτο ανεξάρτητο εθνικό κράτος στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και αναδιαμόρφωσε τις γεωπολιτικές ισορροπίες στην Ανατολική Μεσόγειο. Είναι ένα γεγονός που τιμάται όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλο τον κόσμο.

.....

Η Ελληνική Επανάσταση παρήγαγε μια σειρά σπουδαίων ηρώων, Ελλήνων και φιλελλήνων, οι οποίοι, παρά τις διαφορετικές ιδεολογικές, κοινωνικές, πολιτικές και γεωγραφικές καταβολές τους, έχουν ενταχθεί αρμονικά στο πάνθεον της εθνικής ιστορίας. Τους τιμούμε και τους σεβόμαστε όλους.

.....

Ποίηση και επανάσταση

Η επανάσταση του 1821 μέσα από την ποίηση βρήκε το δρόμο προς τις ψυχές όλων των Ελλήνων αλλά και των επαναστατημένων Ευρωπαίων.

Οι σίγχοι των ποιητών έγιναν το υλικό που έντυσε το αίσθημα του ξεσηκωμού και της αντίδρασης.

Τα δημοτικά τραγούδια, ο Ρήγας, ο Κάλβος, ο Σολωμός και ο Μπάιρον αλλά και οι μεταγενέστεροι ποιητές θα μας μιλήσουν για την ανθρώπινη στιγμή της ιστορίας.

Άγγελος Σικελιανός

Ωδή στο Μακρυγιάννη

*Χαρά σὲ κειὸν ποῦ πρωτοσήκωσε
Ἀπ' τὶς σκόνες σκεπασμένο, τὸ δίστομο σπαθὶ τοῦ λόγου σου
στὸν ἥλιο Μακρυγιάννη.*

Κι' ἀπάνω καὶ στὶς δυὸ πλευρὲς γραφὴ

*Ἀπ' τὴ μιά, τὰ λόγια αὐτὰ Σου χαραγμένα, στρατηγέ μας:
«Τὴ λευτεριά μας τούτη δὲν τὴν ἤβραμε στὸ δρόμο,
καὶ δὲ θὰ μποῦμε εὐκόλα στοῦ αὐγοῦ τὸ τσόφλι,
γιατὶ δὲν εἴμαστε κλωσόπουλα, σ' αὐτὸ νὰ ζαναμποῦμε πίσω,
μὰ ἐγίναμε πουλιὰ καὶ τώρα πιά στὸ τσόφλι δὲ χωροῦμε».*

Η Επανάσταση μέσα από την παραδοσιακή ποίηση

Οι απλοί άνθρωποι που πήραν στα χέρια τους την ιδέα της επανάστασης και τα όπλα δεν είχαν άλλον τρόπο να εκφράσουν την ψυχή ενός λαού, τους καημούς και την καταπίεσή του. Δεν είχαν κι άλλο τρόπο να διασώσουν τα ιστορικά γεγονότα τη στιγμή που αυτά διαδραματίζονταν. Η επανάσταση του 1821 θεμελιώθηκε στην ποίηση μέσα από το κλέφτικο τραγούδι, που αποτελεί και το αποκορύφωμα της παραδοσιακής ποίησης από τα βάθη των αιώνων. Είναι αυτό που εκφράζει το αδρό και πολεμικό πνεύμα των κλεφτών και των αρματολών. Στα λημέρια τους ακούστηκαν σε στίχους πρώτη φορά τα κατορθώματα των απλών αυτών βουνίσσιων εμπειροπόλεμων αλλά και των μεγάλων Καπεταναίων: του Καραϊσκάκη, του Κολοκοτρώνη, του Μακρυγιάννη.

*«Ο ἥλιος εβασίλεψε – Ἕλληνα μου, βασίλεψε – και το φεγγάρι εχάθη,
Κι ο καθαρὸς αυγερινὸς που πάει κοντὰ στην πούλια...»*

Είναι η βαθιά συγκίνηση και η μεγάλη ανάγκη για ελευθερία που γεννούν τους στίχους του. Είναι το όραμα για την νέα πατρίδα και το ενωμένο έθνος που συνθέτουν τη δυναμική των στίχων και την ψυχική τους ένταση. Ήταν φυσικό λοιπόν διανοούμενοι της εποχής να γοητευτούν από τη δημοτική ποίηση. Οι πηγές αναφέρουν πως ο Ρήγας καλούσε στο δωμάτιό του στη Βιέννη φίλους και τους έπαιζε στη φλογέρα τον σκοπό για να μάθουν να το τραγουδούν. Αναζητούσε επίσης στα καφενεία της πόλης τους Έλληνες και τους μοίραζε κρυφά το κείμενο του Θούριου. Εκείνοι, έμποροι οι περισσότεροι, το διέδιδαν με την επιστροφή τους στις ελληνικές πόλεις.

*«Ως πότε παλικάρια να ζούμεν στα στενά
μονάχοι σαν λιοντάρια στες ράχες, στα βουνά...
Καλλιό 'ναι μιας ώρας ελεύθερη ζωή
Παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή!»* (Θούριος)

Peter-von-Hess, Ο Ρήγας Φεραίος ψάλλει το Θούριο

.....
Το ξέσπασμα του 1821 συγκλονίζει τον Διονύσιο Σολωμό.

Τον Μάιο του 1823, μόλις μέσα σε έναν μήνα, θα γράψει τις 158 στροφές του **Ύμνου εις την Ελευθερία**.

Η ελευθερία, μορφή ποιητική και αλληγορική,

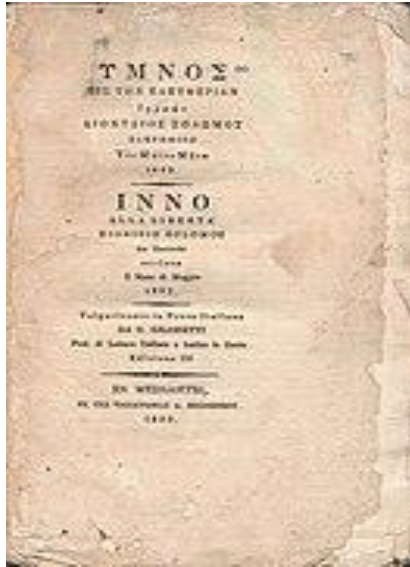
ταυτίζεται με την Ελλάδα.

χαΐρε, ὦ χαΐρε, Έλευθεριά!

Η απήχηση του Ύμνου ήταν μεγάλη.

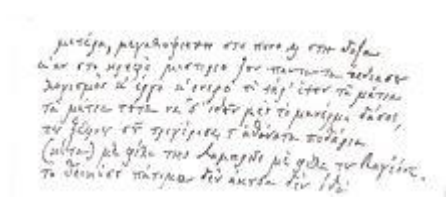
Το ποίημα μεταφράστηκε στις περισσότερες γλώσσες

και δυνάμωσε το κίνημα του φιλελληνισμού.

Εξώφυλλο της πρώτης ελληνικής έκδοσης του 1825, με τόπο έκδοσης το Μεσολόγγι.

Ελεύθεροι Πολιορκημένοι

Χειρόγραφο του Σολωμού με στίχους των *Ελεύθερων Πολιορκημένων*

Οι **Ελεύθεροι Πολιορκημένοι** είναι ένα από τα κορυφαία ποιητικά συνθέματα του Διονύσιου Σολωμού που φαίνεται ότι τον «απασχόλησε στο μεγαλύτερο διάστημα της ζωής του»,^[1] καθώς και ένα από τα πιο σημαντικά έργα της ελληνικής ποίησης.^[2] Γραμμένο σε δεκαπεντασύλλαβο, το έργο είναι εμπνευσμένο από τα γεγονότα της πολιορκίας και της Εξόδου του Μεσολογγίου κατά τη διάρκεια της Επανάστασης του 1821

Η κεντρική ιδέα του έργου, όπως αναλύεται στα σχέδια του Σολωμού, είναι ο αγώνας των πολιορκημένων ενάντια στις κακουχίες, ενώ γίνονται πραγματικά ελεύθεροι με την πνευματική νίκη ενάντια σε μια σειρά από πειρασμούς. Γίνεται λόγος για την εσωτερική ελευθερία της θέλησης να υπερβούν όλα αυτά που απειλούν τη δυναμικότητα της αντίστασής τους, όχι μόνο την πείνα και τη σωματική εξασθένηση αλλά και κάθε πειρασμού που προσφέρει η ίδια η ομορφιά της φύσης

*Μάγεμα η φύσις κι' όνειρο στην ομορφιά και χάρη,
Η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι·
Με χίλιες θρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει·
Όποιος πεθάνη σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει.*

Τρέμ' η ψυχή και ξαστοχά γλυκά τον εαυτό της.

(Σχεδιάσμα Β')

Ν.Γύζης, *Η δόξα των Ψαρών*

Με το έργο του αυτό, ο Γύζης συμπορεύεται με τον Σολωμό.

Είναι και οι δυό τους εκφραστές του ιδεώδους της **αθάνατης δόξας**.

ΠΗΓΕΣ

Βικιπαίδεια

<https://www.pemptousia.gr/2021/03/nikolaou-gizi-i-doxa-ton-psaron/03-copy-copy/>

<https://www.maxmag.gr/afieromata/ellada1821/i-elliniki-epanastasi-mesa-apo-tin-poiisi/>

https://el.wikisource.org/wiki/%CE%8E%CE%BC%CE%BD%CE%BF%CF%82_%CE%B5%CE%B9%CF%82_%CF%84%CE%B7%CE%B D_%CE%95%CE%BB%CE%B5%CF%85%CE%B8%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%B1%CE%BD

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ :

Η καθηγήτρια ΖΙΩΓΑ ΝΙΝΙΩ

